

BESLUT

2019-12-20

Dnr: 19/02219

SAKEN

Eftermiddag i P4 Jönköping, 2019-06-24, inslag om en granskning av tandvård; fråga om opartiskhet och saklighet samt respekt för privatlivet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGET

Inslaget handlade bland annat om en namngiven tandvårdsklinik som stängde år 2018 efter tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Det sades att kliniken stängdes akut och att IVO konstaterade allvarliga brister i vården genom många patientärenden.

I inslaget medverkade bland annat en representant för IVO och en namngiven tandläkare (NN). IVO-representanten sa bland annat att undermålig dokumentation kan försvåra myndighetens arbete med att utreda vårdbrister.

NN presenterades genom att bland annat följande sades av en reporter.

Det finns fler tandläkare som varit inblandade i den dåliga vården på [namngiven tandvårdsklinik]. En [namngiven nationalitet] tandläkare, [NN], är välkänd för myndigheterna. De har blivit uppmärksammade på brister i tandvården flera gånger. Och han är samtidigt inblandad i många av fallen av dålig tandvård på [namngiven tandvårdsklinik]. Han har också stoppats från att arbeta i Finland, men det hjälper inte, i Sverige får han fortsätta.

Därefter följde en telefonintervju med NN där han bland annat sa att han för tillfället arbetade som tandläkare utomlands. Gällande den kritiserade tandvården på den aktuella tandvårdskliniken sa NN att någon kan ha tagit hans legitimation och använt den och att han inte hade något svar gällande de fall där han själv kan ha varit involverad.

Avslutningsvis i inslaget medverkade en man som sade ha fått undermålig vård på den aktuella tandvårdskliniken. Reportern sa bland annat följande.

Tänderna måste åtgärdas snarast annars riskerar situationen att förvärras kraftigt. Det kommer kosta honom 27 000 kronor har hans nya tandläkare sagt.

ANMÄLAN

Inslaget har anmälts av NN som sammanfattningsvis anför följande.

NN beskrevs i inslaget som en dålig allmänpraktiserande tandläkare på ett värderande sätt och det var överdrivet att konstatera att NN är välkänd bland svenska myndigheter. NN framställdes i dålig dager vilket innebar ett intrång i hans privatliv. Det fanns ingen anledning att nämna NN:s fullständiga namn och nationalitet i inslaget eftersom han inte längre arbetar i Sverige utan befinner sig utomlands. NN anser att han utsatts för förtal.

Den intervju som sändes med NN över telefon var inte tillräcklig för att låta NN försvara sig eller berätta sin syn på situationen. Eftersom reportern inte var ärlig med vilken information hon samlat in om honom hade inte heller möjlighet att försvara sig. Reportern uttryckte även att hon tyckte att det var synd att det inte fanns tillräckliga bevis mot NN.

NN hade en provotid eftersom att han befann sig i ett nytt land vars lagar och språk han inte kände till.

NN är vidare kritisk till artiklar och programinnehåll som har publicerats på Sveriges Radio AB:s (SR) webbsida.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet samt bestämmelsen om respekt för privatlivet. Programföretaget anför följande.

Att en myndighet anser att förhållanden på en tandvårdsklinik är så oacceptabla att beslut om stängning fattas är mycket ovanligt. Syftet med inslaget var att granska bakgrunden till den nerlagda tandvårdskliniken och ta del av berättelser från patienter som drabbats av undermålig vård. En del av granskningen var att undersöka vad som hände med de tandläkare som arbetat på kliniken och en annan del var att granska myndigheternas roll när det gällde utbetalningar av stöd till kliniker och möjligheter att stoppa tandläkarna från att behandla fler patienter.

En av de personer som intervjuades i inslaget var NN som arbetade på den nu nerlagda tandvårdskliniken. Han fick själv ge sin syn på saken och gavs möjlighet

att bemöta den kritik som riktades mot honom. NN, som numer arbetar som tandläkare utomlands, menade att någon annan använde hans legitimation utan hans vetskap.

Mot bakgrund av att tandläkare tar del av ekonomisk ersättning från det offentliga finns det ett allmänt intresse att granska enskilda tandläkares roll i denna typ av IVO-ärende. De uppgifter som lämnades om NN har alla koppling till hans yrkesutövning. NN var en av de tandläkare som arbetat med de vårdfall som IVO, under år 2018 och våren 2019, riktade allvarlig kritik mot. Det rör sig om sammanlagt cirka 30 ärenden på den aktuella kliniken där IVO konstaterade flera allvarliga brister. Sedan år 2018 har IVO utrett NN:s rätt till tandläkarlegitimation. Enligt en utredare på IVO har det varit svårt att få kontakt med NN och det har tagit tid att få svar på vissa frågor, varför utredningen dragit ut på tiden.

Det uttrycktes aldrig i inslaget att journalisten tyckte att det var synd att det inte fanns tillräckligt med bevis mot NN. Däremot problematiserades systemet som sådant som innebär att bristen på journalanteckningar, röntgenbilder och övrigt utredningsunderlag försvårar IVO:s arbete med att utreda brister i vården. NN pekades inte ut i samband med detta.

En uppgift i inslaget rättades den 2 juli kl. 16.03 efter att NN hört av sig till SR med invändningar. I inslaget den 24 juni nämndes det att NN stoppats från att arbeta i Finland, men korrekt var att han stoppades från att arbeta *fritt* i Finland. Med anledning av betydande brister i hans arbete var han, av den finska motsvarigheten till IVO, nämligen satt under prøvotid. Detta innebar att han fick arbeta under handledning av en tandläkare som arbetar inom den offentliga tandvården i Finland.

NN anser vidare att han inte blev informerad om att intervjun med honom spelades in, vilket inte stämmer. Tidigare samma dag som intervjun genomfördes hade redaktionen ringt upp NN och bett om en intervju. De kom då överens om att SR kunde ringa tillbaka vid femtiden för att ställa frågor, vilket även gjordes.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av den rättelse som SR hänvisar till i sitt yttrande. Rättelsen löd som följer.

(Nyhetsuppläsare) – Och så har vi en rättelse. Det gäller P4 Jönköpings dokumentär om tandvårdsfusket som sändes måndagen den 24 juni efter klockan fyra. I inslaget så berättar vi om en [namngiven nationalitet] tandläkare som varit verksam på den så kritiserade tandvårdskliniken [namngiven klinik] i [namngiven ort]. Vi säger att han stoppats från att arbeta i Finland. Rätt ska vara att han stoppats från att arbeta *fritt* i Finland eftersom han har varit inblandad i bristfällig vård, han har blivit satt då under en prøvotid och för att säkerställa patientsäkerheten där så får han bara jobba som

tandläkare under omedelbar ledning och tillsyn av en annan legitimerad tandläkare och får därför bara arbeta inom den offentliga hälsovården i Finland.

ANMÄLARENS KOMMENTAR

NN har getts möjlighet att kommentera SR:s yttrande och anför sammanfattningsvis följande.

Det är inte sant att IVO hade svårigheter att kontakta NN. IVO hade NN:s adress och när NN fick brev från myndigheten så svarade han.

Det är inte heller sant att SR:s journalist ringde NN senare samma dag och NN gav definitivt aldrig sin tillåtelse till att samtalet spelades in. Det var oetiskt av reportern att spela in NN:s röst över telefon utan hans vetskap.

Det stämmer inte att NN fick restriktioner i Finland på grund av professionella brister och prøvotiden betydde inte att NN hade någonting att bevisa. Det enda disciplinärstraff som går att få i Finland i den här situationen är en skriftlig varning vilket NN aldrig fick.

PROGRAMFÖRETAGETS TILLÄGGSYTTRANDE

SR har yttrat sig över anmälarens kommentar och anför i huvudsak följande.

NN anför att det inte stämmer att han fått vissa restriktioner med att arbeta i Finland. Av en utredning framgår att hans rätt att utöva tandläkaryrket i Finland har blivit begränsad.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SR ska granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Denna skyldighet innebär enligt

granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SR ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (16 § i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att inslaget bland annat handlade om en tandvårdsklinik som kritiserats för allvarliga brister. Det ligger väl i linje med SR:s granskningsskyldighet och medför därför inte i sig att inslaget strider mot kravet på opartiskhet. Mot bakgrund av det beriktigande som SR sände den 2 juli – och vad programföretaget har anfört i sitt yttrande – innebär de påståenden om anmälaren som fördes fram i inslaget inte en brist i förhållande till kraven på opartiskhet och saklighet.

Nämnden konstaterar vidare att NN:s för- och efternamn nämndes i inslaget och att han framställdes som klandervärd genom de uppgifter som lämnades. Mot bakgrund av att uppgifterna var direkt kopplade till NN:s yrkesutövning som tandläkare anser nämnden inte att inslaget strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Vad anmälaren i övrigt anfört medför inte heller att inslaget strider mot de bestämmelser som gäller för SR:s sändningsverksamhet.

Övrigt

För programinnehåll eller textinformation på SR:s webbplats gäller inte kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet. Vidare ingår det inte i nämndens uppgifter att pröva frågor om förtal eller omständigheterna kring tillkomsten av inslag. Anmälarens kritik i dessa delar lämnas därför utan åtgärd.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt och Kristina Åberg efter föredragning av Gustav Aspengren.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Gustav Aspengren

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.